

Informačný leták pre rodičov o šikanovaní

Súčasná doba znásobuje rizikové faktory násillia medzi ľuďmi. Keď dospelého niekto udrie, kopne, nadáva mu, existuje na to celá rada pomenovaní: ublíženie na zdraví, na cti utrhánie, násillné napadnutie. Keď sa niečo také stane teenagerovi, väčšinou sa hovorí o šikanovaní.

Šikanovaním označujeme úmysel ublížiť druhému fyzicky, alebo psychicky. Je to napríklad bitie, strkanie, vyhrážanie sa fyzickým útokom, krádeže peňazí a vecí, schovávanie a ničenie vecí, ale aj ohováranie, nadávky, či vylúčenie zo spoločnosti ostatných, teda spolčenie sa viacerých detí proti jednému. O šikanovaní hovoríme aj vtedy, ak jedno dieťa, alebo skupina detí hovorí inému dieťaťu niečo škaredé a nepríjemné, bije ho, kope, vyhráža sa mu, zamyká ho v miestnosti a podobne. Tieto incidenty sa môžu často opakovať a pre šikanované dieťa je ťažké ubrániť sa mu. Za šikanovanie môžu byť označené aj opakované posmešky, alebo hanlivé poznámky o jeho rodine.

V dnešnej dobe sa do popredia dostáva **kyberšikana (tiež elektronické šikanovanie, kyberšikanovanie, e-šikana, online šikanovanie)**. Kyberšikanovanie prebieha buď na internete (napr. cez e-maily, čet, cez videá na internetových portáloch ako YouTube, na sociálnych sieťach), alebo cez mobilný telefón (napr. cez aplikácie ako WhatsApp či obťažujúce volania). Páchateľ - ktorého voláme aj agresor - koná často anonymne, aby obeť nevedela, odkiaľ útoky prichádzajú.

Dôležité rozdiely medzi kyberšikanou a "obyčajnou" šikanou tvárou v tvár

- Kyberšikana predstavuje zásah do súkromia, ktorý trvá 24 hodín denne a nezastaví sa pred dverami domu (okre prípadov, kedy človek nepoužíva doma žiadne takzvané nové médiá).
- Vďaka rôznorodým možnostiam, ako aj rýchlosti nových médií je takmer nemožné zmapovať celkový dosah šírenia informácií.
- Páchatelia, tzv. agresori, môžu konať anonymne, pričom práve táto anonymita im nezriedka dáva pocit istoty. Identita, ktorú prezentujú na internete, sa často výrazne odlišuje od ich skutočnej identity.
- Vek a vzhľad nie sú pri kyberšikane rozhodujúce. Šikana môže prebiehať aj medzi rovesníkmi (spolužiakmi), aj medzi rôznymi vekovými skupinami (žiak-učiteľ).
- Existuje riziko neúmyselnej kyberšikany, pretože neuvážené konanie, keď nedomyšlime dôsledky, môže viesť k poškodeniu obeť. Následky páchatel' spravidla nevidí, ani si nie je vedomý rozsahu škody, ktorú spôsobil.

Čo je potrebné všímať si u svojich detí

- dieťa nemá ani jedného kamaráta, s ktorým trávil voľný čas
- za dieťaťom neprichádzajú domov spolužiaci alebo iní kamaráti
- dieťa nie je pozývané na návštevu k iným deťom
- dieťa odmieta chodiť do školy, aj keď skôr malo školu rado
- dieťa nechodí do školy a zo školy najkratšou cestou, strieda rôzne cesty, prosí o dovoz autom
- zo školy chodí hladné (agresori mu berú desiatu, lístky na obed)
- stráca záujem o učenie a schopnosť sústrediť sa naň
- dieťa býva doma smutné, apatické, má výkyvy nálad, zmieňuje sa o možnej samovražde, odmieta zveriť sa s tým, čo ho trápi
- žiada peniaze, pritom udáva nedôveryhodné dôvody, prípadne doma kradne peniaze
- nápadne často oznamuje stratu osobných vecí
- dieťa je neobvykle agresívne voči súrodencom alebo k iným deťom, prípadne prejavuje zlosť voči rodičom

- sťažuje sa na neurčité bolesti brucha alebo hlavy, ráno vracia, snaží sa zostať doma, svoje zdravotné ťažkosti preháňa, prípadne i simuluje
- dieťa sa zdržiava viac doma, ako malo vo zvyku

Ako pomôcť svojmu dieťaťu

Keď vaše podozrenie prerastie v istotu, že vaše dieťa je šikanované, môžete postupovať podľa týchto krokov:

- **Poskytnite dieťaťu maximálnu oporu**, rozprávajte sa o situácii s dieťaťom, verte mu a berte jeho slová vážne, nezľahčujte problém.
- **Čo najskôr navštívte triedneho učiteľa a riaditeľa školy** a zistite, či je škola schopná poskytnúť odbornú pomoc.
- **V prípade, že škola by rada pomohla, ale nemá odborné skúsenosti**, je potrebné dohodnúť sa na urýchlennom vyhľadaní odborníka, ktorý by s triednym učiteľom spolupracoval.
- V prípade, že **škola spolupracuje s odborníkom**, je vhodné dohodnúť, ako budete informovaní a priebehu nápravy.
- V prípade, že **škola nejaví záujem o riešenie**, alebo tvrdí, že problém zvládne, ale nepresvedčí vás o svojej odbornosti, môžete :
 - kategoricky odmietnuť neodborný zásah
 - informovať nadriadené inštitúcie
 - preradiť dieťa na inú školu
 - zaistiť právnu ochranu dieťaťa.

Podľa situácie v škole, ale aj ďalších okolností, môžete uvažovať o ďalších opatreniach:

- môžete navštíviť rodičov agresora a pokúsiť sa s nimi o nápravu situácie
- zaistiť ochranu dieťaťa na ceste do školy a domov
- podať na políciu trestné oznámenie na agresorov, ktorí týrajú vaše dieťa
- kontaktovať sa s orgánmi školy, kde majú zastúpenie ostatní rodičia a spoločne hľadať pomoc
- naviazať kontakt s odborníkom v Centre pedagogicko – psychologického poradenstva a prevencie alebo v Nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu PREROD.

Adresy a kontakt:

Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie

(bývalá pedagogicko-psychologická poradňa

Adresa: I. Houdeka 2351, 034 01 Ružomberok

Tel./fax.: 044/4342634

E-mail: cpppap@ppprk.sk

Nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu PREROD

Adresa: Sládkovičova 10 (ZŠ), 034 01 Ružomberok

Tel: **0918 530 171**

E-mail: rkprerod@ruzomberok.sk

Prosíme Vás, prečítajte si Smernica č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach, vydanú MŠVVŠ SR s účinnosťou od 1. septembra 2018, kde sa o danej problematike dozviete viac.

v Ružomberku 2. 9. 2021

Mgr. Lena Rosová
koordinátorka prevencie